

«« Սևանի Խ . Աբովյանի անվան ավագ դպրոց »»

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱԿՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ` Օտար լեզուների դասաժամերին սովորողների մեջ ինքնուրույն ստեղծագործական կարողությունների խթանում և զարգացում

Առարկա` Գերմաներեն

ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ` Նաիրա Մայիսի Գրիգորյան

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ` Զուլիետա Հակոբյան

Ուսումնական հաստատություն` << ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան քաղաքի N6 միջնակարգ դպրոց >> **ՊՈԱԿ**

Բովանդակություն

Ներածություն	3
Կարողություն հասկացությունը	4
Կարողությունների տեսակները	5
Ստեղծագործական կարողությունների բնութագիրը	8
Ինտերակտիվ մեթոդներ	12
Եզրակացություն	22
Օգտագործված գրականության ցանկ	23

Ներածություն

Աշակերտի հետ աշխատելիս ուսուցչի կարևորագույն խնդիրն է .

- Հայտնաբերել նրանց ընդունակությունները , խրախուսել դրանք
- Ցուցաբերել անհատական մոտեցում դրանց պահպանման և զարգացման համար
- Նպատակահարմար է ձևավորել ինքնուրույնությունը , աշխատունակությունը , ստեղծարարությունը , անձի ձգտումը

Կարելու խնդիր է մարդու ստեղծագործական կարողությունների զարգացումը, նրա շնորհալիությունը: Եվ ամենակարևորը՝ երեխայի ստեղծագործական ներուժի զարգացումն ի՞նչ ազդեցություն ունի այդ կարողությունների վրա, ինչպես հոգեբանորեն ճիշտ զարգացնելով երևակայությունը, հարստացնելով հոգևոր և մշակութային մակարդակը՝ կարելի է հասնել երևակայության գործընթացի որակական բարելավման:

Յուրաքանչյուր երեխա յուրովի խելացի և տաղանդավոր է: Կարելու է, որ այս խելքը, այս տաղանդը դպրոցական կյանքի հենց սկզբից դառնա ուսման մեջ հաջողության հիմք, որպեսզի ոչ մի աշակերտ իր հնարավորություններից ցածր չսովորի: Այնուամենայնիվ, յուրաքանչյուր երեխա ունի կարողությունների զարգացման իր ձևը:

Կարողությունները մարդու այնպիսի հոգեբանական բնութագրիչներ են, որոնցից կախված է գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների ձեռքբերման հաջողությունը:

Կարողությունները հայտնաբերվում են միայն այն գործողություններում, որոնք չեն կարող իրականացվել առանց այդ ունակությունների առկայության:

Իհարկե, կարողությունների հետ կապված հետաքրքրությունը պետք է գերիշխի, բայց միևնույն ժամանակ անհրաժեշտ է ձգտել երեխայի անձի համակողմանի, ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրա ընդհանուր մշակույթը և ընդլայնել նրա մտահորիզոնը: Միայն այդպիսի զարգացումն է ապահովում կարողությունների իսկական ծաղկումը:

Պետք է հիշել, որ առաջադրանքների լուծմանն ուղղված արտասովոր մոտեցումն ամենակարևորն է նախադպրոցական և տարրական դպրոցական տարիքում, քանի որ զարգացման այս ժամանակահատվածում երեխան ամեն ինչ ընկալում է հատկապես հուզականորեն, և վառ, հարուստ գործունեությունը հիմնված է ստեղծագործական մտածողության և երևակայության զարգացման վրա: օգնել նրան չկորցնել ստեղծագործ լինելու և դրա գործընթացները կառավարելու ունակությունը:

Հետազոտական խնդիր. որո՞նք են տարրական դասարանների երեխաների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման արդյունավետ պայմանները:

Ուսումնասիրության նպատակը՝ բացահայտել կրտսեր դպրոցականների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման արդյունավետ պայմանները:

Հետազոտության առարկա՝ տարրական դասարանների երեխաների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման գործընթացը:

Հետազոտության առարկա՝ կրտսեր դպրոցականների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման պայմանները:

Առաջադրանքներ.

1. Ուսումնասիրել հետազոտական խնդրի վերաբերյալ հոգեբանական և մանկավարժական գրականությունը:
2. Սահմանել ստեղծագործական հասկացությունը:
3. Դիտարկենք կրտսեր աշակերտների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման հիմնական պայմանները:
4. Բացահայտել կրտսեր աշակերտների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման մակարդակը:
5. Մշակել և փորձարկել կրտսեր դպրոցականների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման առաջադրանքների համակարգ:
6. Բացահայտել կատարված աշխատանքի արդյունավետությունը.

Վարկած. Եթե աշխատանքի ընթացքում հաշվի ենք առնում աշակերտների անհատական հնարավորությունները, մեծացնում ենք հետաքրքրությունը ստեղծագործական գործունեության նկատմամբ, առաջարկում ենք ստեղծագործական գործունեության տարբեր տեսակներ՝ նկարչություն, պատմություններ գրել, խաղեր և վարժություններ մշակել, թատերականացում, ապա հնարավոր է. բարձրացնել աշակերտների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման մակարդակը.

Հետազոտության մեթոդներ՝ հոգեբանական և մանկավարժական գրականության վերլուծություն, ընդհանրացում, փորձ, թեստավորում, ինտերակտիվ մեթոդներ:

1.1. ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Կարողություններ» տերմինը, չնայած հոգեբանության մեջ դրա երկար և լայն կիրառմանը, նրա բազմաթիվ սահմանումների գրականության մեջ առկայությանը միանշանակ չէ: Եթե ամփոփենք դրա սահմանումները և փորձենք դրանք ներկայացնել կոնկրետ դասակարգման մեջ, ապա այն կունենա հետևյալ տեսքը.

1. Կարողություններ - մարդկային հոգու հատկություններ, որոնք հասկացվում են որպես բոլոր տեսակի հոգեկան գործընթացների և վիճակների ամբողջություն: Սա կարողությունների ամենալայն և հնագույն սահմանումն է:
2. Կարողությունները ներկայացնում են ընդհանուր և հատուկ գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների զարգացման բարձր մակարդակ, որոնք ապահովում են անձի հաջող կատարումը տարբեր տեսակի գործունեության մեջ: Այս սահմանումը հայտնվել և ընդունվել է 18-19-րդ դարերի հոգեբանության մեջ և մասամբ կիրառվում է այսօր:
3. Կարողություններն չեն սահմանափակվում գիտելիքներով, հմտություններով և կարողություններով, այլ բացատրում, ապահովում է դրանց արագ ձեռքբերումը, համախմբումը և

արդյունավետ օգտագործումը գործնականում: Այս սահմանումը այժմ ընդունված է և ամենատարածվածը: Միևնույն ժամանակ, այն երեքից ամենանեղն ու ճշգրիտն է:

Ինչպես մարդու բոլոր անհատական հոգեկան հատկանիշները, կարողություններն էլ մարդու կողմից ձեռք են բերվում ոչ թե ավարտուն ձևով, որպես բնության կողմից իրեն տրված մի բան, այլ ձևավորվում է կյանքում և գործունեության մեջ: Մարդը ծնվում է առանց հոգեկան հատկությունների, բայց միայն դրանք ձեռք բերելու ընդհանուր հնարավորությամբ: Միայն իրականության հետ փոխազդեցության և ակտիվ գործունեության արդյունքում է, որ մարդու ուղեղը սկսում է արտացոլել շրջապատը աշխարհը՝ բացահայտելով նրանց անհատական հոգեբանական որակներն ու առանձնահատկությունները (այդ թվում՝ կարողությունները): Այս առումով պետք է հասկանալ հոգեբանության մեջ ընդունված այն դիրքորոշումը, որ կարողությունները բնածին չեն:

Այս տեսակետի պաշտպանությունը անհրաժեշտ պայման է մարդու անհատականության և նրա կարողությունների գիտական ըմբռնման համար մղվող պայքարի համար: Նույնիսկ Պլատոնը պնդում էր, որ կարողությունները բնածին են, և որ այն ամբողջ գիտելիքը, որն օգտագործում է մարդը, նրա հիշողություններն են «բացարձակ գիտելիքի» իդեալական աշխարհում գտնվելու:

Կարողությունների ընդհանուր տեսության զարգացման գործում նշանակալի ներդրում է ունեցել ռուս գիտնական Բ.Մ.Տեպլովը: «Կարողություն» հասկացությունը, նրա կարծիքով, երեք գաղափար է պարունակում. «Նախ, կարողություններ ասելով մենք հասկանում ենք անհատական հոգեբանական առանձնահատկություններ, որոնք տարբերում են մեկ մարդուն մյուսից... Երկրորդ, ամենևին էլ բոլոր անհատական հատկանիշները չեն կոչվում ունակություններ, այլ միայն նրանք, որոնք կապված են որևէ գործունեության կամ բազմաթիվ գործունեության հաջողության հետ... Երրորդ, «կարողություն» հասկացությունը չի սահմանափակվում այն գիտելիքներով, հմտություններով կամ կարողություններով, որոնք արդեն մշակվել են տվյալ անձի կողմից»

Իրենց զարգացման գործընթացում բոլոր կարողությունները անցնում են մի շարք փուլերով, և որպեսզի որոշակի կարողություն իր զարգացման մեջ բարձրանա ավելի բարձր մակարդակի, անհրաժեշտ է, որ այն արդեն բավականաչափ ձևակերպված լինի նախորդ մակարդակում: Այս վերջինը զարգացման ավելի բարձր մակարդակի առնչությամբ հանդես է գալիս որպես մի տեսակ նպատակային նշան:

1.2. ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Կարողությունները կարելի է բաժանել բնական և հատուկ, ընդհանուր և հատուկ, տեսական և գործնական, կրթական և ստեղծագործական, հաղորդակցական [18, p.84]:

Բնական (կամ բնական) ունակություններ - հիմնականում կենսաբանորեն որոշված, կապված բնածին հակումների հետ, որոնք ձևավորվել են դրանց հիման վրա տարրական կյանքի փորձի առկայության դեպքում ուսուցման մեխանիզմների միջոցով, ինչպիսիք են պայմանավորված ռեֆլեքսային կապերը: Բնական կարողություններից շատերը տարածված են մարդկանց և կենդանիների, հատկապես ավելի բարձր, օրինակ՝ կապիկների մոտ: [7, էջ 65]: Այդպիսի

տարրական ունակություններ են՝ ընկալումը, հիշողությունը, մտածողությունը, արտահայտման մակարդակում տարրական հաղորդակցության կարողությունը: Այս կարողություններն ուղղակիորեն կապված են բնածին հակումների հետ, բայց դրանց հետ նույնական չեն, այլ ձևավորվում են դրանց հիման վրա տարրական կյանքի փորձի արկայության դեպքում ուսուցման մեխանիզմների միջոցով, ինչպիսիք են պայմանական ռեֆլեքսային կապերը, օպերատիվ պայմանավորումը, տպագրությունը և մի շարք այլ մեթոդներ:

Մարդկային հատուկ կարողություններ, որոնք ունեն սոցիալ-պատմական ծագում և ապահովում են կյանքն ու զարգացումը սոցիալական միջավայրում:

Մարդկային հատուկ կարողություններն իրենց հերթին բաժանվում են.

ա) ընդհանուր, որոնք որոշում են մարդու հաջողությունը տարբեր գործունեության և հաղորդակցության մեջ (մտավոր ունակություններ, ինտելեկտի մակարդակ, զարգացած հիշողություն և խոսք, ձեռքի շարժումների ճշգրտություն և նրբություն և այլն), և հատուկ, որոնք որոշում են հաջողությունը. անձի որոշակի տեսակի գործունեության և հաղորդակցության մեջ, որտեղ անհրաժեշտ են հատուկ տեսակի հակումներ և դրանց զարգացում (մաթեմատիկական, տեխնիկական, գրական և լեզվական, գեղարվեստական և ստեղծագործական, սպորտային և այլն): Ընդհանուր և հատուկ բարձրագույն ինտելեկտուալ կարողություններ՝ հիմնված խոսքի և տրամաբանության կիրառման վրա, տեսական և գործնական, կրթական և ստեղծագործական, առարկայական և միջանձնային:

Մարդու մեջ ընդհանուր կարողությունների արկայությունը չի բացառում առանձնահատուկների զարգացումը և հակառակը: Հաճախ ընդհանուր և հատուկ կարողությունները գոյակցում են՝ փոխադարձաբար լրացնելով և հարստացնելով միմյանց:

Այսպիսով, առանձնացեք.

- ընդհանուր ունակություններ - օրինաչափություններ նույնականացնելու ունակություն, հետախուզության ընդհանուր մակարդակ;
- մոդալային ընդհանուր ունակություններ - բանավոր բանականություն, թվային բանականություն (թույլ տալով հաշվարկներ), տարածական հետախուզություն, տեխնիկական և գործնական հետախուզություն;
- հատուկ ունակություններ - որոշում է գործունեության որոշակի հատուկ տեսակների յուրացման հեշտությունն ու հաջողությունը. երաժշտական ունակություններ, տեխնիկական ունակություններ, գեղարվեստական, մանկավարժական ունակություններ.
- մասնավոր ունակություններ - մտավոր ճանաչողական գործառույթների զարգացման մակարդակը՝ հիշողություն, ուշադրություն, ընկալում, մտածողություն, երևակայություն;
- բ) տեսական կարողություններ, որոնք որոշում են անձի հակվածությունը դեպի վերացական տրամաբանական մտածողությունը, և գործնական, որոնք ընկած են կոնկրետ գործնական գործողությունների հակման հիմքում: Տեսական և գործնական կարողություններն առանձնանում են նրանով, որ առաջինը կանխորոշում է մարդու հակվածությունը վերացական տեսական մտորումների, իսկ երկրորդները՝ կոնկրետ, գործնական գործողությունների: Նման

ունակությունները, ի տարբերություն ընդհանուր և հատուկի, ընդհակառակը, հաճախ չեն զուգակցվում միմյանց հետ՝ հանդիպելով միայն շնորհալի, բազմակողմանի տաղանդավոր մարդկանց շրջանում:

գ) կրթական, որոնք ազդում են մանկավարժական ազդեցության հաջողության, մարդու կողմից գիտելիքների, հմտությունների, հմտությունների յուրացման, անհատականության գծերի ձևավորման և ստեղծագործական, որոնք կապված են նյութական և հոգևոր մշակույթի ստեղծագործությունների, նոր գաղափարների, հայտնագործությունների ստեղծման գործում հաջողության հետ. գյուտեր: Կրթական և ստեղծագործական կարողությունները միմյանցից տարբերվում են նրանով, որ առաջինները որոշում են վերապատրաստման և կրթության հաջողությունը, մարդու կողմից գիտելիքների, հմտությունների, հմտությունների յուրացումը, անհատականության գծերի ձևավորումը, իսկ երկրորդները որոշում են նյութական և հոգևոր առարկաների ստեղծումը: մշակույթ, նոր գաղափարների, հայտնագործությունների ու գյուտերի արտադրություն, մի խոսքով անհատական ստեղծագործականություն մարդկային գործունեության տարբեր բնագավառներում:

Անհատականության ստեղծագործական դրսևորումների ամենաբարձր աստիճանը կոչվում է հանձար, իսկ անձի կարողությունների ամենաբարձր աստիճանը որոշակի գործունեության (հաղորդակցության) մեջ՝ տաղանդ:

դ) հաղորդակցական - մարդկանց հետ շփվելու, շփվելու կարողություն և առարկայական գործունեության ունակություններ, որոնք կապված են մարդկանց փոխազդեցության հետ բնության, տեխնոլոգիայի, նշանների տեղեկատվության, գեղարվեստական պատկերների և այլնի հետ: Մինչ այժմ հոգեբանությունը կենտրոնացել է առարկայական գործունեության կարողությունների վրա, Մարդու հոգեբանական զարգացման, սոցիալականացման և սոցիալական վարքագծի անհրաժեշտ ձևերի ձեռքբերման համար ոչ պակաս կարևոր նշանակություն ունեն միջանձնային բնույթի կարողությունները: Ե՛վ միջանձնային, և՛ օբյեկտիվ ունակությունները լրացնում են միմյանց: Դրանց համադրության շնորհիվ մարդը հնարավորություն է ստանում լիարժեք ու ներդաշնակ զարգանալ: Գործունեությունը, որին տիրապետում է մարդը, մեծ պահանջներ է դնում նրա հոգեբանական որակների վրա (ինտելեկտի առանձնահատկություններ, հուզական-կամային ոլորտ, զգայական շարժիչ հմտություններ): Այս պահանջները չի կարող բավարարվել որևէ որակով, նույնիսկ եթե այն հասել է զարգացման շատ բարձր մակարդակի:

Կարողությունները մտավոր որակների ամբողջություն են, որոնք ունեն բարդ կառուցվածք: Մտավոր որակների ագրեգատի կառուցվածքը, որը գործում է որպես կարողություն, ի վերջո որոշվում է որոշակի գործունեության պահանջներով և տարբեր է գործունեության տարբեր տեսակների համար: Անհատականության հատկությունների և բնութագրերի շարքում, որոնք ձևավորում են հատուկ ունակությունների կառուցվածքը, ոմանք զբաղեցնում են առաջատար դիրք, ոմանք՝ օժանդակ:

Ուսումնասիրելով տարբեր ունակությունների հատուկ հոգեբանական բնութագրերը, հնարավոր է բացահայտել ավելի ընդհանուր որակներ, որոնք բավարարում են ոչ թե մեկ, այլ գործունեության բազմաթիվ տեսակների պահանջները, և հատուկ որակներ, որոնք բավարարում են այս

գործունեության պահանջների ավելի նեղ շրջանակը: Որոշ անհատների կարողությունների կառուցվածքում այս ընդհանուր հատկությունները կարող են չափազանց արտահայտված լինել, ինչը հնարավորություն է տալիս խոսել մարդկանց մեջ բազմակողմանի ունակությունների առկայության մասին, տարբեր գործունեության, մասնագիտությունների և զբաղմունքների լայն շրջանակի ընդհանուր կարողությունների մասին:

Այս ընդհանուր կարողությունները կամ որակները չպետք է հակադրվեն հատուկ կարողություններին կամ անհատականության գծերին:

1.3.ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Յուրաքանչյուր կարողության կազմը, որը մարդուն հարմարեցնում է որոշակի գործունեություն իրականացնելու համար, միշտ ներառում է որոշ գործողություններ կամ գործողության եղանակներ, որոնց միջոցով իրականացվում է այդ գործունեությունը: Հետևաբար, որոշակի ունակությունը միշտ էլ մեթոդների, գործողությունների և բարդ համակարգ է:

Ստեղծագործական գործընթացն ունի իր փուլերը՝ նախապատրաստական, որոնողական, կատարողական, որոնք նույնպես վերապատրաստվում են առանձին: Դիագնոստիկա ուղղված է ստեղծագործական գործընթացի էությունը հասկանալուն: Ուսուցման առաջին առարկան ստեղծագործական առաջադրանքների կառուցման սկզբունքների յուրացումն է:

Ստեղծագործական գործընթացը սկսվում է շրջապատող կյանքում առկա խնդիրները ինքնուրույն տեսնելու ունակությամբ: Հետևաբար, ուսուցումը սկսվում է շրջապատող կյանքում առկա անհրաժեշտությունները տեսնելու, բարելավվող և վերակառուցվող առարկաները, ինչպես նաև սոցիալական կյանքի այն դրական և բացասական երևույթները տեսնելու ունակությամբ, որոնք պահանջում են ուղղում կամ պահպանում: Վերջինս կապված է նաև սեփական թերությունները տեսնելու ունակության հետ, այն որակները, որոնց վրա կարելի է հույս դնել, և որոնք փոխհատուցել կամ ուղղել:

Ինքնուրույն խնդիրներ դնելու և կարիքները տեսնելու կարողությունը պետք է ձևավորվի իրականության համապարփակ լուսաբանմանն ուղղված կոնկրետ համակարգում՝ օբյեկտիվ աշխարհում, որը պահանջում է կատարելություն: Այս բոլոր գործողությունները, որոնք հեշտությամբ կարելի է գտնել մարդկային ստեղծագործության ցանկացած արդյունքի մեջ, պետք է փոխանցվեն երեխաների մտքով և աջակցվեն արտադրողական գործունեության հատուկ տեսակներով:

Հայտնի է, որ իրականության առարկաներն ու երևույթները տարբեր կապերի ու հարաբերությունների մեջ են՝ պատճառական, ժամանակային, պայմանական, գործառական, տարածական և այլն: Ավելի դժվար է ընկալել պատճառահետևանքային հարաբերությունները, ուստի ստեղծագործական մտածողության այս փուլը սկսում է զարգանալ կրտսեր դպրոցական

տարիքից: Տեսողական-արդյունավետ մտածողությունը թույլ է տալիս նրան հասկանալ տարածական և ժամանակային հարաբերությունները:

Երեխաների ճանաչողական գործունեության ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ստեղծագործական կարողությունների զարգացման հետ մեկտեղ նկատվում է հետազոտական գործունեության աճ: Երեխաները 8-9 տարեկանում, կարդալով կամ կյանքի տարբեր երևույթներ դիտարկելով, սկսում են որոնողական հարցեր ձևակերպել, որոնց պատասխանն իրենք են փորձում գտնել: 11-12 տարեկանում գրեթե բոլոր երեխաներն իրենց հետազոտական գործունեությունն ուղղորդում են որոնման հարցերի ձևակերպմամբ: Ղա տեղի է ունենում այն պատճառով, որ երեխաները փորձում են հասկանալ և ըմբռնել պատճառահետևանքային կապերը և տարբեր իրադարձությունների ի հայտ գալու օրենքները:

Երեխաների հետազոտական գործունեությունը պատճառահետևանքային մտածողության փուլում բնութագրում է երկու հատկություն՝ մտածողության քննադատության բարձրացում և մտավոր գործունեության անկախության բարձրացում: Անկախության շնորհիվ երեխան սովորում է կառավարել իր մտածողությունը. սահմանել հետազոտական նպատակներ, առաջ քաշել պատճառահետևանքային հարաբերությունների վարկածներ, դիտարկել իրեն հայտնի փաստերը առաջ քաշված վարկածների տեսանկյունից: Այս կարողությունները, անկասկած, պատճառահետևանքային մտածողության փուլում ստեղծագործելու հիմնական նախադրյալներն են:

Ցանկացած հակումներ, նախքան կարողությունների վերածվելը, պետք է զարգացման երկար ճանապարհ անցնեն: Մարդկային շատ կարողությունների համար այս զարգացումը սկսվում է կյանքի առաջին օրերից և, եթե մարդը շարունակում է զբաղվել այն գործունեությամբ, որում զարգանում են համապատասխան կարողությունները, կանգ չի առնում մինչև վերջ:

Կարողությունների զարգացման գործընթացում կարելի է առանձնացնել մի շարք փուլեր: Երեխաների կարողությունների զարգացման կարևոր կետը բարդությունն է, այսինքն՝ մի քանի փոխլրացնող կարողությունների միաժամանակյա կատարելագործումը: Գործնականում անհնար է զարգացնել կարողություններից որևէ մեկը՝ առանց հոգալու այլ հարակից կարողությունների զարգացման մակարդակի բարձրացման վրա:

Գործունեության բազմակողմանիությունն ու բազմազանությունը, որոնցում անձը միաժամանակ ընդգրկված է, նրա կարողությունների բարդ և բազմակողմանի զարգացման կարևորագույն պայմաններից է:

Այս առումով կարևորվում են այն հիմնական պահանջները, որոնք դրվում են անձի կարողությունները զարգացնող գործունեության վրա:

Քանի որ կարողությունները կարող են պտուղ տալ միայն այն դեպքում, երբ դրանք զուգորդվում են խորը հետաքրքրության և համապատասխան գործունեության կայուն հակման հետ, ուսուցիչը պետք է ակտիվորեն զարգացնի կրտսեր աշակերտների հետաքրքրությունները՝ ձգտելով ապահովել, որ այդ հետաքրքրությունները մակերեսային չեն, այլ լուրջ, խորը, կայուն: և արդյունավետ:

Երկրորդ՝ աշակերտի գործունեությունը պետք է լինի հնարավորինս ստեղծագործ:

Երրորդ, կարևոր է կազմակերպել աշակերտի գործունեությունը, որպեսզի նա հետապնդի նպատակներ, որոնք միշտ փոքր-ինչ գերազանցում են իր հնարավորությունները, արդեն իսկ ձեռք բերված կատարողականի մակարդակը: Հատկապես ավելի ու ավելի բարդ ու բազմազան ստեղծագործական առաջադրանքների կարիք ունեն:

Փորձարարական աշխատանքներ են իրականացվել N 2 հիմնական դպրոցի 4 ա և 3 դ դասարաններում:

Դասի բնութագրերը

Դասարանում սովորում է 29 հոգի: Նրանցից 13-ը տղա են, 16-ը՝ աղջիկ:

Երեխաների հետաքրքրությունները բազմազան են. շատերը սիրում են նկարել, քանդակել պլաստիլինե արհեստներ, խնամել ծաղիկները, պարել և երգել: Դասարանի աշակերտներից 7 աշակերտ գերազանց է սովորում: Բայց դասարանում կան տղաներ, ովքեր դժվարանում են որոշակի առարկաներ ուսումնասիրել, բայց նաև ակտիվ են Ընդհանրապես դասարանի երեխաները ընկերասեր են, պատասխանատու, ընկերասեր: Նրանք ձգտում են իրենց համար նոր և օգտակար բան սովորել: Շատ երեխաներ դասերի ընթացքում հետաքրքրասեր և ակտիվ են:

Կրտսեր դպրոցականների ստեղծագործական կարողությունների հետազոտություն Նպատակը՝ բացահայտել կրտսեր դպրոցականների ստեղծագործական կարողությունների զարգացման մակարդակը:

Առաջադրանքներ.

1. Որոշել կրտսեր դպրոցականների ստեղծագործական շնորհը:
2. Որոշել ստեղծագործական երևակայության կարողությունների մակարդակը.
3. Կատարել արդյունքների որակական եւ քանակական վերլուծություն:

Առաջադրված առաջադրանքների իրականացման համար օգտագործել են ստեղծագործական մտածողության թեստեր:

Երեխաների աշխատանքը գնահատվել է հետևյալ ցուցանիշներով՝ ըստ թեստի:

1. Սահունություն և արտադրողականություն:
2. Ճկունություն. Այս ցուցանիշը գնահատում է գաղափարների և ռազմավարությունների բազմազանությունը, մի ասպեկտից մյուսը անցնելու ունակությունը:
3. Օրիգինալություն. Այս ցուցանիշը բնութագրում է գաղափարներ առաջ քաշելու ունակությունը:
4. Մշակում. Այս ցուցանիշը բնութագրում է հնարամիտ և կառուցողական գործունեության ունակությունը:

Արդյունքների վերլուծությունը (4 Ա դասարան) ցույց է տվել, որ 7 հոգու մոտ հայտնաբերվել է ստեղծագործական մտածողության զարգացման բարձր մակարդակ:

Ստեղծագործական մտածողության զարգացման միջին մակարդակը դրսևորվում է 17 մարդու մոտ:

Ստեղծագործական մտածողության զարգացման ցածր մակարդակ է հայտնաբերվել 5 հոգու մոտ.:

(3-րդ դ դասարան) պարզվել է, որ 5 հոգի ունեցել է ստեղծագործական մտածողության զարգացման բարձր մակարդակ, 16 հոգի՝ ստեղծագործական մտածողության զարգացման միջին մակարդակ, 4 հոգի՝ ստեղծագործական մտածողության զարգացման ցածր մակարդակ: Դպրոցում ուսուցչի աշխատանքի և աշակերտների ուսումնական հաջողությունների արդյունքները չափվում են ձեռք բերված գիտելիքներով, կարողություններով ու հմտություններով: Արդի ժամանակաշրջանում, երբ կյանքն օրեցօր առաջընթաց է ապրում, դպրոցի կարևորագույն խնդիրներից են դառնում աշակերտների ճանաչողական հետաքրքրությունների, նրանց ստեղծագործակալին մտածողության, ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումը: Գիտելիքների գումարի յուրացումն ու մտապահումը, որոնք ավանդաբար համարվել են ուսուցման հիմնական նպատակ, այսօր վերածվել են ուսուցման հիմնական նպատակին հասնելու միջոցների:

Ուսուցման նպատակի նման ընկլումը չափազանց արդիական է և միաժամանակ ունի շատ խոր և հին արմատներ:

Ճանաչողական հետաքրքրությունների համար խթան կարող են դառնալ ուսուցումը հետաքրքիր դարձնելը, ուսուցման գործընթացում ստեղծագործական մթնոլորտի ապահովումը, ինչպես նաև բարդ, բայց հրապուրիչ խնդիրների առաջադրումը: Այդ նպատակով անհրաժեշտ է գտնել ուսուցման այնպիսի հնարներ, որոնք ոչ միայն ցանկալի ու հետաքրքիր լինեն երեխաների համար, այլև ունենան ուսուցողական, ճանաչողական նշանակություն և միաժամանակ խթանեն աշակերտների ստեղծագործական միտքը:

Ինտերակտիվ մեթոդներ

Ինտերակտիվ (փոխներգործուն) մեթոդ (սխեմա 3), ինտերակտիվ («Inter» - փոխադարձ, « act »- գործել), նշանակում է փոխներգործել, գտնվել ինչ-որ մեկի հետ երկխոսության մեջ: Այլ կերպ ասած՝ եթե ակտիվ մեթոդների դեպքում փոխադարձաբար ակտիվ գործունեության մեջ են գտնվում սովորողները և դասավանդողը, ապա ինտերակտիվ մեթոդների դեպքում սովորողները փոխադարձաբար ակտիվ գործունեության մեջ են գտնվում նաև միմյանց հետ, և ուսուցման պրոցեսում գերակայում է սովորողների դերը: Ինտերակտիվ ուսուցման ժամանակ դասավանդողն առաջատար դերում չէ. նրա դերը կրթական գործունեությունը դեպի դասի նպատակի իրականացում ուղղորդելն է:

Դասավանդողը մշակում է նաև դաս պլանը (սովորաբար այն կազմվում է ինտերակտիվ վարժություններից և առաջադրանքներից, որոնց կատարման ընթացքում ուսանողը սովորում է նյութը):

Հետևաբար, ինտերակտիվ դասերի հիմնական բաղադրիչներն են ինտերակտիվ վարժությունները և առաջադրանքները, որոնք կատարվում են սովորողների կողմից: Ինտերակտիվ վարժությունների և սովորական հանձնարարությունների տարբերությունն այն է, որ կատարելով

դրանք՝ սովորողը ոչ միայն և ոչ այնքան ամրապնդում է արդեն յուրացված նյութը, որքան ուսումնասիրում, յուրացնում է նոր նյութը:

Բոլոր մասնակիցները հավասար են

- Յուրաքանչյուր մասնակից իրավունք ունի իր կարծիքը ներկայացնել ցանկացած հարցի վերաբերյալ
- Աշխատանքի մեջ պետք է ներգրավված լինեն բոլորը
- Ոչ մի աշակերտ չի քննադատվում
- Պետք է հոգալ մասնակիցների հոգեբանական պատրաստվածության մասին. խոսքը գնում է նրա մասին, որ ոչ բոլոր մասնակիցներն են հոգեպես պատրաստ ներգրավվելու այս կամ այն աշխատանքի մեջ: Այս առումով օգտակար է գովքը, ակտիվ մասնակցության ինքնադրսևորման համար:

Ինտերակտիվ մեթոդների կիրառման դրական արդյունքներն են՝

- Ինտերակտիվ ուսուցման մեթոդները թույլ են տալիս ակտիվացնել գիտելիքների յուրացման գործընթացը և դրանց ստեղծագործական կիրառումը գործնական խնդիրների լուծման համար:
- Ինտերակտիվ ուսուցումը մեծացնում է աշակերտների մոտիվացիան, ներգրավվածությունը քննարկվող խնդիրների լուծման մեջ, ինչը մեծացնում է հետաքրքրությունը, հուզական խթան է հանդիսանում հետագա որոնման գործունեությանը, խրախուսում է նրանց կոնկրետ գործողությունների:
- Ձևավորում է ինքնուրույն տեղեկատվություն գտնելու, վերլուծելու կարողությունը:
- Ձարգացնում է մյուսների տեսակետը լսելու, համագործակցելու կարողությունը:
- Աշակերտների դիրքորոշման մշտական արտահայտությունը վերացնում է սխալի վախը՝ քանի որ նույնիսկ սխալ արտահայտությունը չի պատժվում բացասական գնահատականով:
- Համատեղ գործնեությունը նպաստում է ուսուցչի հետ վստահելի փոխհարաբերությունների առաջացմանը:

Դասի պլան

Ուսուցիչ՝ Գրիգորյան Նաիրա

Առարկա՝ գերմաներեն	Դասարան՝ 4ա		
Թեմա՝	Das Paket		
Օգտագործվող պարագաներ՝	Գիրք, տետր, գրիչ, գրատախտակ, կավիճ, բառատետր		
Դասի նպատակը՝	1.Սովորողը կարողանա կարդալ, հասկանալ անձանոթ տեքստի իմաստը: 2. Կարողանա պատասխանել ի՞նչ կա փաթեթում հարցին: 3. Կարողանա խոնարհել բայերը:		
Ուսուցման արդյունքներ, որոնք կնպաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցալ			
Վերջնարդյունքները	1. Հասկանան տեքստի իմաստը: 2. Իմանա հարցի ճիշտ պատասխանը (ի՞նչ է փաթեթում): 3. Իմանա ինչպես են խոնարհվում բայերը:		
Գործողություններ (ժամ՝ տևողություն)	Ուսումնական գործունեություն		Հարցադրումներ
	Աշակերտներ	Ուսուցիչ	
7 րոպե	Աշակերտները կարդացին տնային առաջադրանքը, պատասխանեցին ուսուցչի հարցերին:	Ուսուցիչը ստուգեց տնային հանձնարարությունը , անդրադարձի միջոցով ստուգեց անցած թեմայի յուրացման աստիճանը:	Ի՞նչ կար փաթեթում Ի՞նչ է անում փոստի ծառայողը և ինչու՞
20 րոպե	Աշակերտները գրատախտակին գրեցին գոյականները Nom. և Akk. Հոլովներով: Եվ խոնարհեցին բայերը:		
10 րոպե	Աշակերտները պատասխանեցին ուսուցչի հարցերին, Գրեցին տեքստին վերաբերող հարցերի պատասխանը: Տեղադրեցին Sprechen բայը ճիշտ ձևով:		
			Մտագրոհ, քառաբաժան

5 թույլ		Ուսուցիչը հետևյալ հարցերի միջոցով ամփոփեց դասը: Ի՞նչ սովորեցինք այսօր, ի՞նչ դիմային վերջավորություններ ունեն բայերը: Գնահատեց:		
Տնային աշխատանք 3 թ	Համարակալել նախադասությունները ճիշտ հերթականությամբ (ըստ տեքստի բովանդակության):			

1. Ի՞նչը լավ ստացվեց:
Քննարկումը շատ լավ ու հետքոքիր ստացվեց:
2. Ի՞նչն անակնկալի բերեց ինձ:
Ինձ անակնկալի բերեցին աշակերտների հետաքրքիր հարցադրումները, որպեսզի ճշտեին ինչ կար փաթեթում:
3. Ի՞նչը պլանավորվածի պես չստացվեց:
Բայի խոնարհմանը կարելի էր ավելի շատ ժամանակ տրամադրել:
4. Ի՞նչը կփոխեի:
Ժամանակի բաշխումը:
5. Ի՞նչ ստացան աշակերտները այս դասից:
Աշակերտները ստացան նոր գիտելիք (բառապաշար):
6. Հասա արդյո՞ք վերջնարդյունքներին: Ինչպե՞ս դա իմացա:
Աշակերտները կարդացին և ինքնուրույն գտան պատասխանը: Այդպես հասա վերջնարդյունքին:
7. Ի՞նչն էր այսօր իմ ուշադրության կենտրոնում:
Ղա՞ աշխատեց:
Իմ ուշադրության կենտրոնում բառապաշարի ճիշտ մատուցումն էր և տնային առաջադրանքի հանձնարարումը:
Ղա աշխատեց:

Աշակերտները կարդացին տեքստը, յուրաքանչյուրն արտահայտեց իր կարծիքը և շատերը կարողացան գտնել ճիշտ պատասխանը: Բառապաշարի իմացությունը օգնեց գտնելու ճիշտ պատասխանը: Առանց դժվարության կարողացան նաև համարակալել նախադասությունները ճիշտ հերթականությամբ: Ղասն արդյունավետ էր:

Դասի պլան

Ուսուցիչ՝ Գրիգորյան Նարիա

Առարկա՝ գերմաներեն	Ամսաթիվ՝ 02.09.2021թ.	Կիսամյակ՝ 1	Դասարան՝ 3դ	
Թեմա՝	Ich und meine Freunde			
Օգտագործվող պարագաներ՝	Գիրք, գրիչ, տետր, քարտեր, գրատախտակ, կավիճ, բառատետր			
Դասի նպատակը՝	1. Սովորողը կարողանա ճանաչել Aa, Dd, Oo, Mm տառերը 2. Կարողանա հաշվել մինչև 12-ը: 3. Կարողանա թարգմանել հետևյալ բառերը Mama, Oma, Guten Morgen 4. Կարողանա ասել կենդանիների անունները			
Ուսուցման արդյունքներ, որոնք կնպաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ				
Վերջնարդյունքները	1. Իմանա գրել Aa, Dd, Oo, Mm տառերը 2. Իմանա հաշվել մինչև 12-ը 3. Իմանա բառերի թարգմանությունը 4. Իմանա կենդանիների անունները			
Գործողություններ (ժամ տևողություն)	Ուսումնական գործունեություն		Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդ
	Աշակերտներ	Ուսուցիչ		
7 րոպե	Աշակերտները քարտերի և հարցերի միջոցով կրկնեցին տառերը Հաշվեցին մինչև 12-ը: Աշակերտները գրավեցին խաղին, կարողացան արագ գումարլ թվեր և գտնեն իրենց զույգերին:		Քանի՞ տառ կա Գերմաներենում և ո՞վ է գրել:	Խաղի մեթոդ: T-աձև աղյուսակ: Մտածիր- զույգ կազմիր- քննարկիր:
20 րոպե	Աշակերտները քարտերի միջոցով անվանեցին տառերը, առանձնացին ձայնավորն ու բաղաձայնը և այդ տառերը գրեցին գրատախտակին:			
10 րոպե	Աշակերտները			
	Աշակերտները	Ուսուցիչը կատարեց հաշվառում: Խաղի միջոցով անցկացրեց դասը, ուղղորդեց, որպեսզի ճիշտ կատարեն:		
	Աշակերտները	Ուսուցիչը նոր դասի բացատրությունը սկսեց մտածիր-զույգ կազմիր-քննարկիր մեթոդի միջոցով: Բացատրեց նոր դասը քարտերի		

5 բույս	պատասխանեցին ուսուցչի հարցերին և կրկնեցին բառատետրի բառերը: Գրեցին նոր տառերը տետրում:	միջոցով, նոր բառապաշարը գրեց գրատախտակին:		
3 բույս		Ուսուցիչը ամփոփեց դասը հետևյալ հարցերին միջոցով: Ի՞նչ նոր տառեր և բառեր սովորեցինք այսօր: Քանի՞ տառ կա գերմաներենում: Գնահատեց:		
Տնային աշխատանք	Գրել Aa, Dd, Oo, Mm տառերը:			

1. Ի՞նչը լավ ստացվեց:
Քարտերով աշխատանքը հետաքրքիր և լավ ստացվեց:
2. Ի՞նչն անակնկալի բերեց ինձ:
Աշակերտների հաղթական տրամադրվածությունը անակնկալի բերեց ինձ
3. Ի՞նչը պլանավորվածի պես չստացվեց:
Ամեն ինչ անցավ այնպես, ինչպես պլանավորել էի:
4. Ի՞նչը կփոխեի:
Ոչինչ չէի փոխի:
5. Ի՞նչ ստացան աշակերտները այս դասից:
Աշակերտները իմացան Aa, Dd, Oo, Mm տառերը և իմացան հաշվել մինչև 12-ը:
6. Հասա արդյո՞ք վերջնարդյունքներին: Ինչպե՞ս դա իմացա:
Ես հասա վերջնարդյունքին, որովհետև աշակերտներին ամեն ինչ պարզ դարձավ:
7. Ի՞նչն էր այսօր իմ ուշադրության կենտրոնում:
Ղա՞ աշխատեց:
Իմ ուշադրության կենտրոնում բոլոր աշակերտների մասնակցությունն էր և դա ստացվեց:
Աշակերտները քարտերի և հարցերի միջոցով կրկնեցին տառերը: Այնուհետև ժամացույցի վրա գտնվող թվերի դասավորությունը մատնացույց անելով (11+1, 10+2, 9+3... որոնց գումարը կազմում է 12, այսինքն օրվա կեսը) բաժանեցի քարտեր, որոնց վրա գրված էր թվեր և հրահանգեցի, որ յուրաքանչյուրը գտնի իր զույգին (այսինքն քարտերի գումարը պիտի լիներ 12): Ղասն անցկացրի խաղային մեթոդով, որը բավականին հետքորթություն առաջացրեց աշակերտների մոտ; Ղասն արդյունավետ էր:

Այդպիսի հնար է խաղը , որը հոգեհարազատ և սիրված է երեխաների կողմից: Ընդհանրապես փոքրիկների համար խաղը ճանաչվում է որպես գործունեության հիմնական ձև: Դիդակտիկայի մեջ, հատկապես կրտսեր դպրոցականների ուսումնական խնդիրները լուծելիս, կիրառվում են դիդակտիկ խաղերը: Այս մանկավարժական տեխնոլոգիան էապես կարևորվում է տվյալ տարիքային խմբի համար:

Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխայի համար առաջատար գործունեություն է սկսում դառնալ ուսումը: Բայց այդ դպրոցականը, որը դեռ երեկ տարված էր իր զվարթ խաղերով, չի կարող լիովին գերծ մնալ դրանցից: Այդ իսկ պատճառով, երբ ուսուցումը համեմվում է խաղերով դրանք երեխայի համար դառնում են ավելի հետաքրքիր, սրտամոտ և ցանկալի: Երբ խաղը մուտք է գործում կենդանի մանկավարժական գործընթացի մեջ, դասարանում ստեղծվում է մի նոր յուրահատուկ միջավայր: Եթե ուսուցիչ աշակերտ կամ աշակերտ – աշակերտ հարաբերություններում մինչև այդ գոյություն ունեին ինչ – ինչ խանգարող հանգամանքներ, ապա դրանք աննկատելիորեն անհետանում են: Այդ մթնոլորտը հնարավորություն է տալիս, որ աշակերտները անկաշկանդ արտահայտեն իրենց մտքերը: Խաղն ունի մի այնպիսի հիանալի հատկություն, որ երեխային կարող է իր համար էլ աննկատելիորեն ընդգրկել ակտիվ ուսուցման և նույնիսկ այսկամ այն խնդրի լուծման ընթացքի մեջ: Խաղի ժամանակ երեխան ավելի է կենտրոնանում՝ տարվելով հետաքրքրաշարժությամբ, և ավելի հեշտությամբ էլ մտապահում է առաջին անգամ տեսածն ու լսածը:

Դպրոցում կենդանի մանկավարժական գործընթացում խաղերը չեն կարող ինքնանպատակ լինել: Խաղ պետք է հանդես գա ոչ թե որպես առանձին հնար, այլ միաձույլ լինի ուսուցմանը և ծառայի ուսումնական նպատակին: Հարկավոր է երեխաների մեջ արթնացնել հետաքրքրություն և այդ կերպ նպաստել մանկավարժական խնդիրների լուծմանը:

Ինչպես ցանկացած հնար, ուսումնական տեխնոլոգիա, այնպես էլ հետաքրքրաշարժության տարրերով հարուստ խաղը կարող է նույնիսկ ծանծրացնել երեխաներին, եթե չփոփոխվի ու անընդհատ կրկնվի նույնությամբ: Այդ իսկ պատճառով խաղը պետք է կիրառվի ստեղծագործաբար: Ցանկացած խաղ ցանկալի է տեսնել ոչ թե անխախտ կաղապարի, այլ աստիճանական զարգացման մեջ, որպեսզի երեխայի մեջ չկորչի հետաքրքրությունը թե՛ դրա և թե՛ ուսուցան նկատմամբ:

Շատ մանկավարժներ առաջարկում են (որոշ տեղեր նաև կիրառում) հոգեկան խթանման մի հիանալի միջոց՝ խաղը: Խաղին հատուկ կարևորություն է տրվում վաղ դպրոցական և նախադպրոցական տարիքի երեխաների ուսուցման, դաստիարակության գործում, քանի որ, ըստ հոգեբանների, այդ տարիքն առանձնանում է որպես անհատականության ձևավորման առաջին աստիճան: Այդ տարիքում խաղն է անձի ձևավորման կարևորագույն միջոցը, գործոնը: Ուստի մանկավարժության մեջ մեծ կարևորություն է տրվում ուսուցման համակարգում խաղի դերին և ուսուցումը խաղի օգնությամբ կազմակերպելուն:

Փոքր ինչ մանրամասն անդրադառնանք խաղի ուսումնական նշանակությանը:

Ուսուցանող խաղերը, հետաքրքրաշարժ առաջադրանքները, սևեռում են երեխայի անկայուն ուշադրությունը դասի ընթացքին, տալիս են նոր գիտելիքներ, ստիպում են լարված մտածել:

Խաղերը երեխաներից պահանջում են հնարամտություն, ուշադրություն, համատեղ ստեղծագործական համառություն, զարգացնում են երևակայությունը, արագորեն ճիշտ լուծումներ գտնելու կարողությունները: Կարևոր է նաև այս ամենի դաստիարակչական կողմը, քանի որ այդ ընթացքում երեխաները մոտիկից առնչվում են, մրցակցում, վիճում, իրար օգնում, դառնում են ինքնուրույն և ընկերասեր:

Խաղի ընթացքում մեծ տեղ պետք է հատկացնել հետաքրքրաշարժ խնդիրներին ու առաջադրանքներին, որոնց հիմնական նպատակը սովորածը կրկնելու, ամրապնդելու և կիրառելու կարողությունների ձևավորումն է: Բազմազան մանկավարժական, տրամաբանական, հետաքրքրաշարժ վարժությունները երեխաները կատարում են սիրով ու հափշտակությամբ: Նրանք ինքնուրույն կամ ուսուցչի օգնությամբ լուծում են, վճռում, գտնում, կազմում, հորինում, առանձնացնում և այլն: Իսկ այդ ընթացքում երեխաները կամա-ակամա սովորում են այն ամենը, ինչը ծրագրված և թաքնված է այդ առաջադրանքների հետևում:

Խաղերը միայն դասը հետաքրքրաշարժ, զվարճալի ու բազմերանգ դարձնելու համար չեն միայն, դրանք առաջին հերթին ուսանելի են և նոր գիտելիքներ են հաղորդում, սովորեցնում միտքը լարել, տրամաբանել: Խաղերը զարգացնում են երեխայի երևակայությունը, արագորեն լուծումներ գտնելու կարողությունը, համակցված մտածողությունը:

Մանկավարժության և հոգեբանության տեսաբանները գտնում են, որ երեխայի հոգեբանությունը, անհատականությունը առաջին հերթին ցայտուն և անմնացորդ արտահայտվում են խաղի մեջ: Խաղը երեխայի համար ներքին, կենսաբանական պահանջմունք է: Խաղով է երեխան ճանաչում երևույթի շատ կողմեր, որոնք ի հայտ են գալիս միայն խաղային իրավիճակում: Այս իրողությունն է ընկած մանկավարժության մեթոդաբանության այն ելակետի հիմքում, որով կարևորվում է խաղի դերը ուսուցման մակարդակում: Ըստ այդ ըմբռնման, խաղը մեծացնում է գիտելիքի նկատմամբ եղած գրավչության դաշտը, ընկալման, կլանվածության և սևեռման գործակիցները: Խթանելով իմացական հետաքրքրությունները՝ խաղը հետադարձ կերպով նպաստում է լեզվամտածողության նախադրյալների ձևավորմանը և զարգացմանը: Գիտելիքը երեխային հաճույք պատճառելու չափ վարպետորեն մատուցելու կերպը միշտ էլ զբաղեցրել է մանկավարժության մեթոդաբաններին: Մանկան խաղի բնութագրիչ գծերից մեկը հուզականությունն է: Գիտելիքը խաղով մատուցելու ընթացքում անհրաժեշտաբար պետք է մատուցվելիքը կապել երեխայի էության հուզական ոլորտների հետ:

Ուսուցման միօրինակությունը հոգնեցուցիչ է : Այն հաղթահարվում է խաղի օգնությամբ: Երեխան կրավորական լսողից դառնում է ակտիվ մասնակից: Խաղերով ուսուցումը նպաստում է գիտելիքի և տեղեկությունների մեծ ծավալի յուրացմանը, հմտությունների մշակմանը, կարողությունների ու անհատականության զարգացմանը, գեղագիտական ճաշակի ձևավորմանը:

Անձի զարգացման մեր հերթական բաղադրատոմսը չի կարող վիճարկել և ոչ մի մասնագետ: Այն միշտ էլ եղել է բազմաթիվ մանկավարժների մանրակրկիտ ուսումնասիրության առարկան: Խոսքը ստեղծագործական մտածողության մասին է:

Ջարգացնող ուսուցման հիմնական խնդիրներից մեկը դպրոցակնների մեջ ակտիվ, ինքնուրույն, ստեղծագործական մտածողության ձևավորումն է: Ակտիվ մտածողություն կարող է և ինքնուրույն

չլինել: Ինքնուրույն մտածողությունը ոչ միշտ է ստեղծագործական: Մինչդեռ ստեղծագործական մտածողությունը անպայմանորեն և՛ ակտիվ է, և՛ ինքնուրույն:

Ստեղծագործական մտածողության զարգացման համար անհրաժեշտ է աշակերտներին հաճախակի դնել այնպիսի պրոբլեմային իրավիճակներում, որոնց մեջ նրանցից պահանջվի հետազոտական մոտեցում: Հարկավոր է այնպես կազմակերպել պարապմունքները, որ աշակերտների մեջ ծագեն ոչ միայն պրոբլեմային հարցեր, այլև դրանք ինքնուրույնաբար լուծելու ձգտում: Ստեղծագործական մտածողությունը հետազոտական պրոցեսի հիմնական բաղադրամասն է, երբ աշակերտն ինքն է բացահայտում, ինքն է գտնում պրոբլեմի լուծման մինչ այդ իրեն անհայտ ուղին:

Ինչի՞ց է սկսվում պրոբլեմի նկատմամբ ճիշտ մոտեցումը: Նրանից, որ ճանաչողության պրոցեսում աշակերտի մեջ ծագում է դժվարություն. նա չի կարողանում նախկինում յուրացրած գիտելիքների միջոցով բացատրել նոր, իրեն հետաքրքրող փաստերն ու երևույթները: Ինքն՝ աշակերտն է ձգտում գտնել կամ յուրացնել նոր տեղեկություններ, գործողության նոր եղանակներ, որպեսզի վերացնի տվյալ երևույթը հասկանալու ընթացքում առաջացած հակասությունը: Դասի ժամանակ ճանաչողական պահանջունք առաջացնել՝ նշանակում է ստեղծել պրոբլեմային իրադրություն: Աշակերտին պրոբլեմի լուծման պրոցեսի մեջ ներգրավելու համար անհրաժեշտ է նաև պրոբլեմի հստակ սահմանումը, նրա ձևակերպումը, իսկ այնուհետև, ստեղծելու համար վարկածների առաջաշում՝ դրանց ստուգում ու հիմնավորում:

Ոչ միայն ստեղծագործական, այլև ինքնուրույն մտածողության զարգացումը պահանջում է պարապմունքների այնպիսի կազմակերպում, երբ գիտելիքները տրվում ե ոչ թե պատրաստի վիճակում, այլ մեծ մասամբ աշակերտները դրանք ձեռք են բերում ինքնուրույնաբար:

Բազմաթիվ դիտարկումները ցույց են տալիս, որ երեխայի ստեղծագործական դրսևորումները մեծ չափով կախված են ոչ միայն շրջապատի իմացական մակարդակից ընտանիք, համադասարանցիներ, մանկավարժներ, ստեղծագործական խմբակներ և այլն, այլև նրա ստեղծագործական ընդունակությունների հանդեպ շրջապատի ցուցաբերած գնահատականից:

Եզրակացություն

Ամփոփելով կատարված աշխատանքը կասեմ, որ օտար լեզուների դասաժամերին աշակերտների ստեղծագործական կարողությունները կարելի է զարգացնել երեխանների հետաքրքրությունները զարգացնելով: Աշակերտի գործունեությունը պետք է լինի ստեղծագործ, որպեսզի նա հետապնդի նպատակներ, որոնք միշտ փոքր-ինչ գերազանցեն իր հնարավորությունները: Ստեղծագործական կարողությունները պետք է զարգացնել կրտսեր դպրոցական տարիքից:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Գրիգորովիչ Լ.Ա., Մարցինկովսկայա Թ.Դ. Մանկավարժություն և հոգեբանություն. Ղասագիրք. Օգուտ. - Մ .: Գարդարիկի, 2006 .-- 480-ական թթ.
2. Գիլբուխ Յու.Ջ. Ուշադրություն՝ շնորհալի երեխաներ / Յու.Ջ. Գիլբուխ - Մ .: Կրթություն. - 2005 - 280 էջ.
3. Գիլբուխ Յու.Ջ. Հոգեախտորոշումը դպրոցում / Յու.Ջ. Գիլբուխ. - Մ.: Գիտելիք: - 1989 - 500 էջ.
4. Դրուժինինա Վ.Ն. Կարողությունների զարգացում և ախտորոշում / V.N. Դրուժինին. - Մ .: Նաուկա. - 2003 - 512 էջ.
5. Քրեյգ Գ., Բոկում Դ. Ջարգացման հոգեբանություն: - 9-րդ հրատ. - SPb .: Peter, 2006.- 940-ական թթ.
6. Լեյտես Ն.Ս Տաղանդավոր երեխաների և դեռահասների հոգեբանություն / Ն.Ս. Leites. - M .: Ակադեմիա. - 2003 - 416 p.
7. Նենով Ռ.Ս. Հոգեբանություն. Ղասագիրք. Գամասեղի համար. Վիս. Պեդ. Ղասագիրք . Հաստատություններ՝ 3 գրքում. - 4-րդ հրատ. - M .: VLADOS , 2001 . -- 368 էջ.